

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Medialitás és identitásmintázatok napjaink sportkultúrájában

Énekes András Előd

Témavezető: Dr. Fodor Péter

DEBRECENI EGYETEM
Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskola

Debrecen, 2024

A doktori értekezés előzményei, célkitűzései és a téma körülhatárolása

Az utóbbi másfél évszázad egyik legfontosabb, egyben legadaptívabb társadalmi alrendszereként a sport a 21. századra megmutatta, hogy a változó korok paradigmaváltásaihoz újra és újra képes alkalmazkodni. Többek között a tömegtársadalom és az élménytársadalom koncepciói ugyanúgy megjelentek a sport vonatkozásában, ahogy manapság az is természetesnek hat, hogy médiasportokról, illetve kevésbé médiaképes sportokról beszélünk, vagyis a technológiai fordulatok a gazdasági és kulturális valóságunk szerves részét képező sportot is alakítják.

A mediális komplexitás és az ebből fakadó változó attitűdök jóval nehezebben megragadható jelenségei a kortárs sportkultúrának, a disszertáció épp ezért vállalkozik arra, hogy 21. századi példákkal fölfejtse, és interpretáljon néhány olyan összefüggést, amely jellemzi többek közt a digitális médiumok expanziójával járó, megváltozott *sporttermelői* és *sportfogyasztói* mintázatokat. A közvetítettség ténye olyan magától értetődő a sport dimenziójában, hogy hétköznapi helyzetekben szinte rejtve marad előttünk. Olyannyira természetes módon áll elő a sportverseny valóságos és reális tapasztalásként az optikai médiumoknak köszönhetően, hogy a helyzetet fordított irányban érdemes szemlélni. Mi garantálja, hogy egy összefoglaló valóban a mérkőzés legfontosabb mozzanatait tartalmazza – mind a statisztikai, mind a taktikai, mind a hangulati összetevőket figyelembe véve? Miért olyan egyértelmű, hogy a legrangosabb versenysorozatok televíziós közvetítései objektíven járnak el és a stadionokban játszódnó

történéseknek az identikusan azonos képét látjuk a képernyőn? A sportrovatok mennyire írnak az események reális ok-okozati összefüggéseiről, és mennyire inkább az olvasók figyelmét megragadó történetekre helyezik a hangsúlyt? Az értekezés témakijelölését ezek a kérdések keretezték, melyek először egy OTDK-dolgozat formájában öltöttek testet, majd a PhD-képzés ideje alatt tovább finomodott a kutatás szemléleti kerete, példatára. Azt a rendkívül sok árnyalattal rendelkező kapcsolatot vettem számba kezdésként, mely a sporttevékenység és a média között létesül egy technológiai értelemben minden korábbinál nagyobb sebességgel változó korban – erre, egyúttal a szinkron kutatás nehézségére jó példa, hogy a képzés folyamán számos olyan esemény történt a témában, mely egy befejezettnek tekintett rész újraírására készített.

A 2020-as évek első éveiben jelentős átrendeződéseket figyelhetünk meg a nemzetközi médiaökoszisztémában. Többek közt a COVID-19 pandémia alatt a globálisan alkalmazott szociális távolságtartás, a karantén, s ezekből következően a felfokozott digitális eszközhasználat a hatással volt a sportfogyasztásra is. A hosszú évtizedek óta elsődleges csatornának számító televíziózás mellé a bővülő platformkínálat különböző műfajú sportág-, liga- és csapatspecifikus digitális tartalmi számottevő mértékben elkezdtek felzárkózni. Míg a kétezres években a sportblogolás számított úttörőnek mind a sportújságírás nyelvi-stiliztikai megalkotottsága terén, mind a tradicionálisnak mondható „professzionális” sajtóorgánumok és a televízió dominanciájának részleges megtörésével, napjainkban már

kevésbé emelhető ki hasonlóképp egyetlen médium vagy egyetlen médiumhoz kötődő műfaj; sokkal inkább a sportmédia „multiplatform” jellegét érdemes szem előtt tartani, amit ebben az összefüggésben a médiakonvergencia jelensége felől érthetünk meg a legjobban, ami a különböző platformokon megszólaló sporttartalmak rögzülő szabályszerűségeit, stílusát és egymást sokszor kiegészítő műfajait is magába foglalja.

A 2010-es évek elejétől kezdve szembetűnő az a helyezkedés, ami a médiumok között zajlott, s mivel a közvetítési jogdíjak szinte egyedülállóan a televíziós csatornáknál voltak, a kiegészítő tartalmak felé kellett fordulnia a Facebook-oldalán egyre szélesebb követőbázist magáénak tudható bloggernek, az elemző műsorokat vezető YouTube-vloggereknek, a velős kommenteket vagy statisztikai érdekességeket megosztó Twitter-szerzőnek, valamint kulisszák mögötti vagy épp a nagy sporteseményeket felvezető vizuális tartalmakat gyártó Instagram-fiókoknak.

A sportnézés meghatározó médiuma az imént felsorolt változatos és egyre nagyobb hallgatói/nézői bázissal rendelkező csatornák gyors fejlődése ellenére továbbra is a televízió maradt, noha a válságnarratívák egyre gyakrabban jelennek meg az átalakuló broadcasting piaccal kapcsolatban. Ezek mellett az egyre komolyabb piaci sikernek örvendő e-sportról szóló diskurzusok felerősödése az egyik legjellemzőbb folyamata az itt érintett átalakuló erőviszonyoknak, ami rendkívül erős indulatokat vált ki a sportfogyasztó közönség különböző értékek alapján tömörülő csoportjaiból, mindez pedig rámutat arra a problémakörre,

amely a szélesedő digitális platform- és tartalomkínálat, valamint a globális sportkultúrában jellemző tradicionális fogyasztói attitűd között feszül napjainkban. A fokozódó aggodalom egyes sportágak jövőjéért és minőségéért legtöbbször olyan értékalapú kulturális megközelítéseknek a velejárója, melyek a mediatisztált sportfogyasztás egyre komplexebb hálójára nem csupán kihívásként, hanem adott esetben fenyegető tényezőként tekintenek.

Fontos számat vetni a médiagazdasági modellek átalakulásán túl azzal a feltűnő jelenséggel is, hogy amíg a sporttelevíziózás hagyományos műsorstruktúrája mindegyik újabb digitális felület műfajára hatással van, addig maga a tévés modell tűnik a legkevésbé alkalmazkodóképesnek tartalmi szempontból. A korábban felsorolt digitális médiumokon jól működő „kiegészítő tartalmak”, mint az aktuális témákat vagy mély taktikai elemzéseket felvonultató YouTube-csatornák, a különböző sportágak versenyeinek összefoglalóit gyűjtő honlapok, az erős szurkolói közösségeket maguk köré gyűjtő, markáns újságírói stílussal és/vagy pontos, részletes statisztikai forrásokból dolgozó tematikus Facebook-oldalak szerzői időközben nem csupán a televíziós közvetítések melletti plusz tartalmat jelentik, hanem a figyelemgazdaság egyre jobban telített piacán a másfél-két órás mérkőzések (tenisz esetében akár többórás játékidővel is számolhatunk) végignézése helyett a tartalomfolyamhoz illeszkedő gyors, jól érthető, akár humoros audiovizuális kielégülést okoznak. Mindeközben például a magyarországi televíziós stúdiókban már a sportbloggerek feltűnése is bonyodalmakat okozott, a közvetítések során bevetett újdonságok pedig

elég gyakran kimerülnek az infografikák és vizuális effektek megnövekedett szerepeltetésében.

A munka legfontosabb célkitűzései közé tartozik az itt röviden érintett átalakulási folyamatok mélyebb megértése – kiragadva néhány példát a globális sportkultúra utóbbi két és fél évtizedének történetéből. A disszertációban feldolgozott események és jelenségek lehetővé teszik a kultúripari kutatások hármass paradigmájának (szöveg-intézmény-közönség) vizsgálatát, s eltérő arányokban ugyan, de mindegyik esettanulmány számol e hármass tagjaival, valamint a köztük lévő dinamikákkal. A sportmédia ebben az értelemben egyfajta szűrőként szolgál, amelynek horizontjából feltérképezhetők a szöveggént előálló sportfilmek, nyilatkozatok, önéletrajzi könyvek, közösségimédia-bejegyzések vagy technikai innovációk, az intézményként működő sportújságírók és sportcsatornák, valamint a fogyasztók (az elérni kívánt közönség) egymáshoz való viszonyai, egymást alakító identitáskonstrukciói.

A digitális médiumok (a változó technológiai környezetben történő sportfogyasztás), maguk a sportolók, a média intézményei, valamint a sportnéző közönség tagjai közt hibrid identitásmintázatok jönnek létre, a három összetevő közti határvonalak épp emiatt egyre inkább elmosódnak. Kutatásom során ebben az összetett kapcsolatrendszerben, egyúttal a késő modernség média-ökoszisztémájában igyekeztem olyan példatárat összeállítani, mely az egymást keresztező szerepekre a legkülönbözőbb médiaszövegeken keresztül világít rá. Így kerül a vizsgálat fókuszába a sportmédia

különbé platformjain önmagát újra és újra színre vivő sztársportoló esete, a közvetítő szerepében lévő újságíró/szakértő szakmai életút- és imázsépítése, a belemerülését, sportban való érintettségét változatos módokon megjeleníteni képes átlagemberek önreprezentációja, valamint olyan médiatechnikák által létrehozott alkotások, melyek szétszerelik a sportfogyasztás múlt században rögzült, hagyományos módozatait.

Az első esettanulmányban a sportmédia, a másodikban sportoló, a harmadikban a hétköznapi emberek és a hétköznapi gyakorlatok szintjén vizsgálom a változó tendenciákat mutató, sporthoz fűződő identitásmintázatokat, míg a negyedikben és az ötödikben a medialitás problémája kerül elő hangsúlyosabban. Az összekötő funkcióval is bíró középső, *A hétköznapi spektakulummá váló sportolói test napjaink médiakultúrájában* című szakasz módszertanilag és az elemzett ágenciákat tekintve is hídként szolgál, mivel különböző médiaszövegek elemzésén túl bölcséleti, társadalom- és kultúrtörténeti munkákat alapul véve kortárs folyamatokat igyekszik értelmezni a közösségi média és a szabadidősport területén. Professzionalizálódó amatőr szurkolói blogok cikkeitől és közösségeitől, sportolói önvallomásokon és önéletrajzi regényeken át az átlagemberek testedzéseiről beszámoló közösségi média bejegyzésekig terjed a vizsgálati korpusz az első három szakaszban, hogy végül fikciós és kísérleti (dokumentum)filmes alkotásokon keresztül, valamint a virtuális „protézisek” technikájának elemzésével egyre komplexebb médiaelméleti kérdéseket feszegetsen a disszertáció.

Az alkalmazott módszerek vázolósa

A disszertáció témájának interdiszciplináris mivoltából adódóan számos módszertani megoldás állt rendelkezésre, de végül a társadalomtudományos kutatások eszköztára helyett a bölcséleti diskurzusokba való beágyazás és a szövegelemzői gyakorlatok motiválták a dolgozat kereteinek felállítását. Öt különböző esettanulmány kapott helyet az értekezésben, melyek vegyes módszertannal készültek el, de elsősorban különböző médiaszövegek elemzése szolgálta a mélyfúrások alapját olyan teoretikus alakzatok beemelésével az értelmezésbe, melyek a kortárs kultúratudomány szempontjából megkerülhetetlennek látszottak. Így a legtöbb helyen a német médiatudomány, médiaantropológia, illetve a dekonstrukció és a posztstrukturalizmus elméleti hagyományát megalapozó, valamint újraértő szerzők munkáira támaszkodik az érvelés.

A címben szereplő kulcsszavak, mint a medialisitás és a változó identitásmintázatok nem véletlenül kerültek a társadalom- és bölcsészettudományos kutatások fókuszába az utóbbi évtizedekben. A társadalmi alrendszerként értett sport témája azonban eddig viszonylag kevés értelmezőt vonzott, már ami a (mediális) kultúratudományokat illeti. A téma magyarországi kutatása szempontjából kihagyhatatlan, irodalom- valamint médiatudomány felől érkező Fodor Péter könyvei (*Térfélcseré* – 2009, *Újrajátszás* – 2019) muníciót nyújtanak a témában, de a szélesebben értett testkultúrával, testtechnikákkal való foglalkozás egyre hangsúlyosabbnak látszik a különböző tudományterületek művelői

közt hazánkban is a 20. század olyan fontos gondolkodóinak munkássága után, mint Michel Foucault, Pierre Bourdieu, vagy a feminizmus irodalmának meghatározó szerzője, Judith Butler. Közülük Bourdieu több írásában kiemelten foglalkozott a sporttal, a televízióról szóló előadásai mellett talán a legfontosabb vonatkozó munkája a *Javaslat a sportszociológia programjára* című tanulmánya, mely egy 1980-as párizsi előadásának az írott anyaga. Talán legtöbbet idézett mondata, miszerint a sport világa nem egy önmagába záródó univerzum, az utóbbi két-három évtized angolszász kultúra- és médiatudományos műhelyeit is serkentették, melyek elkezdtek hangsúlyosabban foglalkozni a sport és média szimbiózisával; ekkor vált önálló terminussá a *médiasport*.

A disszertáció szemléleti keretének felállítása során ezek a belátások és az angol nyelvterület sportmédia-kutatásai termékenynek bizonyultak, de Hans Ulrich Gumbrecht, a német származású, hosszú ideje szintén az Egyesült Államokban élő irodalom- és kultúratudós *jelenlét*-fogalma hasonlóan fontos szereppel bírt. A Stanford Egyetem professzorának sporttal kapcsolatos írásai a nyugati kultúratudomány egyik igen mostohán kezelt peremterületén nyújtanak muníciót; a többnyire csak a tömegkultúra ipari működésének egyik szimbolikus aktusaként értett professzionális sportot mint esztétikai tapasztalatban részesítő jelenséget vizsgálják. Gumbrecht teoretikus szövegei elsősorban az eleven testekre, a sportnézést tekintve pedig a szintén eleven, kölcsönhatásban lévő testekből összeadódó stadiontömegekre irányulnak, a közvetített sportfogyasztásról legtöbbször mint a hiány egy típusáról beszél. Jelen írás olyan médiaantropológiai tekintettel igyekszik

hozzájárulni napjaink sportkultúrájának értelmezéséhez, mely nem hagyja figyelmen kívül sem a médiatudomány utóbbi évtizedeinek módszertani, valamint teoretikus meglátásait, sem a gumbrecht-i problémaérzékenység kevésbé egzakt, esszéisztikus stílusú kutatói attitűdjét.

Egy alapvetően interdiszciplináris területen igyekszem olyan tudományos nyelvhez nyúlni, mely képes lehet szintetizálni az egymástól olykor távol álló megközelítésmódokat. Az esettanulmányok relevanciáját és példaértékét a szélessávú internet általánossá válása és a digitális médiumok elterjedésének kezdeteitől napjainkig a sportmédia regionális és globális újításai, vagy épp trendszerűséget felmutató jelenségei adják.

Az értekezés új tudományos eredményeinek tézisszerű felsorolása

A digitalizáció több szakaszban, egyúttal több médiumon keresztül hozott változást a globális mediakultúrában, így a sportmédiában is. Az értekezés legfontosabb eredménye, hogy ennek az átalakulásnak különböző állomásait esettanulmányok segítségével szemléltesse.

Mind a sportoló, mind a sportújságíró, mind az amatőr sportoló/sportfogyasztó számára megnőnek a lehetőségek, hogy kifejezzék teljesítményüket, attitűdjüket, végső soron alakítva azt a perszónát, imázst, melyben a figyelemgazdaság versenyében vesznek részt. A médiahibridizáció és a platformexpánzió egyaránt zajló folyamatában a sport szereplői és a hozzá kapcsolódó médiagazdaságtani

műveletek gyorsan alkalmazkodtak a feltételekhez, vagyis a Pierre Bourdieu által már a kilencvenes évek elején a *sporttermelés iparosításaként* leírt jelenség a digitalizáció időszakában többpólusúvá vált.

Azon az egyre nyilvánvalóbb átrendeződésen túl, mely a „produkciós oldalra” érvényes, a platformok, valamint a platformok logikája által felkínált identitásrepresentációk szintjén is megfigyelhető a kínálati bővülés. Előbbit tekintve érdemes a nagy nemzetközi sportrendezvények versenynaptárainak összehangoltságára gondolnunk, melyre legfőképpen a televíziós csatornákat birtokló, elsősorban a profitmaximalizációra törekvő óriásvállalatoknak van ráhatása, így lényegében az év egyetlen időszakában sincs „uborkaszezon” a bajnokságok, kontinensviadatok, tornák sorában.

A csatornák megsokszorozódása sem választható el a gazdasági verseny diskurzusáról, hiszen szinte az összes közösségi média felület rendelkezik olyan speciális működési logikával, melyhez a sporthoz kapcsolódó tartalmak is tudnak alkalmazkodni. Ide tartoznak a hivatalos kommunikáció szempontjából, tehát sportszervezeti szinten jelentős (Twitter/X, Facebook) és a professzionális vagy amatőr sportolók egyéni önkifejezésének teret engedő (Instagram, TikTok, fitness applikációk) platformok, valamint a tágan értett sportújságírói mező által használt összes felület.

Ezek között természetesen átfedések vannak, mint ahogy maguk a médiumok közti átjárások is jellemzők a különböző tartalomelőállítókra. A magyarországi futballbloggerekről vagy a Lance

Armstrongról szóló fejezetek egyúttal azt is jelzik, hogy a közönség platformváltásaiban, azaz a fogyasztók mobilizációjában is kiemelt szerepe van a sporttal kapcsolatos közbeszéd résztvevőinek – mely halmazba természetesen beletartoznak az „amatőr” véleményformálók is.

A disszertáció utolsó három fejezetében is központi szerepet kap a mély mediatizáció elmélete, legalábbis az Andreas Hepp könyvében megfogalmazott gondolatok némelyike érvényesíthető az érvelésem egyes pontjaira. Az egyik legfontosabb közös vonás az említett szakaszok között a foucault-i értelemben vett megfigyelés és a megfigyeltség problémájának, valamint újszerű megvalósulásának regisztrálása. A szabadidősport során véghez vitt egyéni vagy csoportos edzésteljesítmények megosztását, az önoptimalizációra való berendezkedés technológiáit, de a *Sweat* című fikciós film fitneszstárjának mindennapjait egyaránt a digitális hatalom panoptikus tekintete határozza meg, melyet az egyénre irányuló kontroll láthatatlan formájaként interpretálhatunk. A *Zidane, a 21st Century Portrait* című műnek a megfigyelés ténye alapvető témája, mondhatni létmódja. A kísérleti- és dokumentumfilmek hagyományokat egyaránt mozgató alkotás során a néző saját figyelmének teherbíróképességét is próbára kell, hogy tegye. Végezetül az utolsó esettanulmányban előkerülő virtuális közönség technikai megcsináltsága révén minduntalan a sportesemény mediatizált fogyasztására ébreszti rá a televíziónézőt, aki a médiavállalatok virtuális manipulációjának kiszolgáltatva volt kénytelen nézni bizonyos mérkőzéseket a 2020-as pandémia idején. Ezek a belátások a foucault-i megfigyelésen túl az *'interveillance'* működésbe

lépéséről is tanúságot tesznek, mely Hepp értelmezésében az eredeti fogalom ('surveillance') mindennapi, társas gyakorlatokban való megnyilvánulása. Itt olyan alapvető műveletgyűttest kell érteni, mely a platformok megszorodása után jellemzi a digitális média felhasználóit szerte a világon, vagyis az egyének digitális nyomai alapján bárkit, hírességeket, barátokat, családtagokat, de saját magunkat is ellenőrizni tudjuk. Az önpercepció, áttételesen pedig az önreprezentáció, így az identitásalkotás folyamatában is beláthatatlan mértékű szerepe van az olyan platformoknak és applikációknak, mint az Instagram, a TikTok, a Strava vagy egyéb fitneszalkalmazások, de mindezekén túl az egyik legfontosabb tanulsága az esettanulmányoknak, hogy a hagyományosan passzív befogadót feltételező sportközvetítések is részei ennek a fordulatnak, mely – Axel Bruns kifejezése alapján – a 'produsage' logikán alapuló digitális tartalomtranszfert jellemzi.

Az értekezés éppen ezért számos ponton próbált reflektálni a televízió és a sport változó viszonyára. A kutatás nullpontjaként szolgált az a felismerés, hogy a sportközvetítés televíziós műfajként áll elő, mégis, mindez az egyik legfontosabb konklúzióként is megállja a helyét, amennyiben a médiakonvergencia és a platformexpansió értelmezői mezőjében helyezük el. A (televíziós) műfaji kategóriába a szerialitás elve, valamint a viszonylag állandónak mondható textuális, szerkesztési és recepcionális összetevők alapján különösebb nehézség besorolhatjuk, ám a tradicionális tévés sportközvetítés műfaji kódrendszere, ezáltal pedig a médium identitása az elmúlt tizenöt évben jelentős változáson esett át. Ezt fordulóponthoz igyekezett megragadni a 2.2-es fejezet,

melyben a magyarországi sportbloggerek és a televíziós stúdiók viszonyát elemeztem, de ha szigorúan a mérkőzések alatti jelképző műveleteket vesszük alapul, akkor is egyértelmű eltolódást figyelhetünk meg az adatalapú sportértelmezés felé; a kommentátorok a legkülönbözőbb statisztikákkal próbálják megtámasztani az élő meccsek történéseit, de az adatvizualizációk megszorodását (hőtérképek, taktikai rajzok, kép a képben módszer) is ennek a folyamatnak részeként kell tekintenünk.

Ami a legjobban jelzi azonban a sportközvetítés műfajának határkorszakát, az egyértelműen a streaming bevezetőben is érintett területfoglalása – egyfajta határmunkálata –, mely abban nyilvánul meg, hogy egyes streamingszolgáltatók egyre nagyobb szeleteket hasítanak ki a közvetíthető bajnokságok halmazából. Időszakosan újabb és újabb hírek érkeznek arról, hogy a streamingben érdekelt óriás médiavállalatok friss közvetítési jogokra, érdekeltségekre tesznek szert, míg a lineáris tévészolgáltatók kiszolgáltatottsága az új médiatechnológiákkal szemben egyre nagyobb.

Nyilvántartási szám: DEENK/348/2024.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Énekes András Előd
Doktori Iskola: Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10077292

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (3)

- Énekes, A. E.:** Mediális transzgresszió és eseményszerűség a Zidane: A 21st Century Portrait című filmben.
In: Billenő egyensúly : Az Alföld Stúdió antológiája. Szerk.: Fodor Péter, Lapis József, Alföld Alapítvány : Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debrecen, 247-261, 2023, (Új Alföld könyvek, ISSN 2560-1334 ; 10.) ISBN: 9789639946248
- Énekes, A. E.,** Gregor, L.: Identitáskonstrukció Lance Armstrong történeteiben: A gazfickó narratívái.
In: Irodalom és sport : testgyakorlatok, testtechnikák, testképek a sport irodalmi színrevitelében. Szerk.: Bednancs Gábor, Pataki Viktor, Fiala Írók Szövetsége, Budapest, 147-172, 2022. (Minerva könyvek / Fiala Írók Szövetsége, ISSN 2062-0772 ; 17.) ISBN: 9786155729850
- Énekes, A. E.:** Virtuális sportközönség és a technika (ön)feltárulkozása.
In: Irodalom és sport : Testgyakorlatok, testtechnikák, testképek a sport irodalmi színrevitelében. Szerk.: Bednancs Gábor, Pataki Viktor, Fiala Írók Szövetsége, Budapest, 323-341, 2022. (Minerva Könyvek, ISSN 2062-0772 ; 17.) ISBN: 9786155729850

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)

- Énekes, A. E.,** Gregor, L.: Identitáskonstrukció Lance Armstrong történeteiben: A gazfickó narratívái.
Tempevölgy. 2, 58-68, 2021. ISSN: 1789-9265.
- Énekes, A. E.:** Virtuális sportközönség és a technika (ön)feltárulkozása.
Alföld. 72 (7), 92-99, 2021. ISSN: 0401-3174.

Egyéb folyóiratközlemények (2)

- Énekes, A. E.:** A valóság problémája és a technika önelleplezése: A karantén utáni sportmédiá egy tendenciájának vizsgálata.
Apertúra Magazin 2020.08.31, 1, 2020.

7. **Énekes, A. E.:** Test, tér, mozgás: kerekasztal-beszélgetés Berta Erzsébet, Fodor Péter, Nemes Z. Márió részvételével az építészet-, performansz- és sportkritikáról.
Alföld. 69 (5), 91-97, 2018. ISSN: 0401-3174.

További közlemények

Idegen nyelvű, hazai könyvrészletek (1)

8. **Énekes, A. E., Szabó, D.:** Grassroots organisation and state dependence in the relationship between amateur folk dance ensembles in the carpathian basin.
In: *Civilek és kormányok : Tanuljunk együttműködni az innovációkban = Citizens and Governments Learning for Innovative Partnership : Learning for Innovative Partnership.*
Szerk.: Márkus Edina, Bucher Eszter, Boros Julianna, Kozma Tamás, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 108-115, 2023, (Régió és oktatás, ISSN 2064-6046 ; 15.) ISBN: 9789636151584

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (3)

9. **Énekes, A. E.:** A kivülállás vonzereje: Gondolatok a kortárs zine kultúráról.
Kortárs. 4, 98-100, 2022. ISSN: 0023-415X.
10. **Énekes, A. E.:** Lecsiszolt mondatok termékeny magánya: Szélgjegyzet Fodor Ákos haikuköltészetéhez.
Szkhallón. 16 (1-2), 105-110, 2018. ISSN: 1785-0479.
11. **Énekes, A. E.:** A végtelen vers: Az új mitológia és Vörösmarty Mihály eposzköltészete.
Szkhallón. 15 (1), 78-88, 2017. ISSN: 1785-0479.

Egyéb folyóiratközlemények (6)

12. **Énekes, A. E.:** Hol maradnak a kondenzcsíkok?: kritika Jenei Gyula Légszomj című kötetéről.
Kortárs Online 2021.07.14, 1, 2021.
13. **Énekes, A. E.:** A szeretet fénye az alagút végén: Vigilia, 2020/4.
alfoldonline.hu 2020.05.25., 1-2, 2020.
14. **Énekes, A. E.:** A megtisztulás keserősége.
Kulter.hu 2019.09.06., 1, 2019.
15. **Énekes, A. E.:** Hazaérések: Kollár-Klemencz László: A műanyag kerti székek élete.
Kortárs Online 2019.01.25., 1, 2019.
16. **Énekes, A. E.:** Variációk egy jövőre.
Kulter.hu 2018.06.09., 1, 2018.
17. **Énekes, A. E.:** A test diadala a pusztulás fölött.
Vörös postakocsi. 2014.06.18., 1, 2014. ISSN: 1789-4697.

Magyar nyelvű absztrakt kiadványok (1)

18. Szabó, D., **Énekes, A. E.**: Alulról szerveződés és állami függés a kárpát-medencei amatőr néptáncgyűttesek viszonyában.

In: Az oktatás határdimenziói : Absztraktfüzet. Szerk.: Juhász Erika, Kattein-Pornói Rita, ELTE Savaria Egyetemi Központ, Szombathely, 32, 2023.

Ismeretterjesztő, népszerűsítő cikkek (1)

19. **Énekes, A. E.**, Fodor, P.: Dicsőség és hősiesség helyett: Interjú Fodor Péterrel.

Kortárs Online 2019.06.20., 1, 2019.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2024.06.12.

